

Лабораторна робота № 4
ВИКОРИСТАННЯ СТАТИСТИЧНИХ ФУНКЦІЙ
програми EXCEL

Мета роботи:

- освоєння принципів роботи зі статистичними функціями програми **Microsoft Excel**;
- вивчення принципів роботи електронних таблиць **Microsoft Excel** з експериментальними даними;
- освоєння методики прийняття рішень на основі отриманих статистичних показників.

Виконання роботи

1. Ввести у комірки таблиці **Excel** два набори вихідних даних з таблиці 4.1 відповідно до варіанта завдання, зазначеному у таблиці 4.2.

Таблиця 4.1 – набори вихідних даних

Номер наборів вихідних даних							
№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8
96	276	366	322	239	216	256	229
181	265	315	177	325	153	123	506
352	419	439	309	224	312	312	271
296	378	548	138	441	283	328	362
322	353	353	282	219	185	185	130
130	315	315	289	352	419	419	285
491	456	115	273	321	418	418	325
121	366	466	257	617	296	296	61
258	314	314	124	183	332	332	95
423	279	279	267	294	317	317	257
236	388	388	256	298	281	281	160
287	398	390	184	361	372	372	269
276	393	393	187	350	241	241	281
535	172	448	170	49	501	518	271
288	340	340	63	359	286	286	329
337	383	383	176	235	311	311	266
394	256	356	481	338	406	649	319
287	392	392	231	299	535	305	99
235	529	553	361	298	290	290	198
229	339	339	284	298	216	216	189

				<i>МММТ.420.001.001-3Л2</i>				
3	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата				
Розроб.	Бендюкевич К.В.				Основи моделювання інформаційно-вимірювальних систем Звіт з лабораторних робіт	Літ.	Арк.	Аркушів
Перевір.	Лугових О.О.						1	6
Н. Контр.						ДУ «Житомирська політехніка» , МТ-2		
Затверд.	Лугових О.О.							

Таблиця 4.2 – варіанти завдань

варіант	Номера наборів
1	1,2

2. Використовуючи статистичні функції програми розрахувати: середнє значення, дисперсію і стандартне відхилення для кожного набору.

22	Середнє значення	288,7	350,55
23	Дисперсія	13189,06316	6238,682
24	Стандартне відхилення	114,8436466	78,98533

Рис.2.1 – середнє значення , дисперсія та стандартне відхилення кожного з наборів

=СРЗНАЧ(B2:B21)

Рис.2.2 – формула для середнього значення

f_x || =ДИСПА(B2:B21)

Рис.2.3 – формула для дисперсії

=СТАНДОТКЛОНА(B2:B21)

Рис.2.4 – формула для стандартного відхилення

3. Визначити відносне відхилення мінімального і максимального значень вихідних даних в кожному наборі за формулою:

$$\beta = \frac{|X_{\min/\max} - X_{cp}|}{S}, \quad (4.1)$$

де X_{\min} / \max - мінімальне або максимальне значення в оброблюваному наборі,

S - експериментальне значення середньоквадратичного відхилення.

25	Мінімальне значення	96	172
26	Максимальне значення	535	529
27	s	84,04	59,895
28	βмін.	1,677933484	2,260546
29	βмакс.	2,144654993	2,25928
30	tβ	0,782379212	1,00056

Рис.2.5 – відносне відхилення для мінімального та максимального значень та загальне відносне відхилення

=СРОТКЛ(B2:B21)

Рис.2.6 – формула експериментального значення середньоквадратичного відхилення

=ABS(B25-B22)/B24

Рис.2.7 – формула відносного відхилення мінімального значення

=ABS(B26-B22)/B24

Рис.2.8 – формула відносного відхилення максимального значення

=B28/B29

Рис.2.9 – формула відносного відхилення для обох значень (min&max)

4. Визначити можливість виключення розглянутого показання шляхом порівняння отриманої величини зі значеннями t-критерію одностороннього розподілу Стьюдента. Аналізований показник може бути виключений з подальшої обробки, якщо ймовірність помилкової оцінки менше 0,025.

31	Stud	0,218181169

Рис.2.10 – t-критерій одностороннього розподілу Стьюдента

=ABS(B30-C30)

Рис.2.11 – формула t-критерію одностороннього розподілу Стьюдента

5. Використовуючи статистичні функції програми визначити медіану, асиметрію (скіс) і ексцес залишилися даних. Порівняти отримані значення з допустимими:

$\sqrt{6 \cdot (N - 1) / [(N + 1) \cdot (N + 3)]}$ – для асиметрії;

$\sqrt{24 \cdot N \cdot (N - 2) \cdot (N - 3) / [(N - 1)^2 \cdot (N + 3) \cdot (N + 5)]}$ – для ексцеса.

32	Медіана	287	359,5
33	Асиметрія	0,368753659	-0,05923
34	Ексцес	0,112910693	0,887394

Рис.2.12 – медіана , асиметрія та ексцес

=МЕДИАНА(B2:B21)

Рис.2.13 – формула медіани

=СКОС(B2:B21)

Рис.2.14 – формула асиметрії

=ЭКЦЕСС(B2:B21)

Рис.2.15 – формула ексцесу

Якщо вони в 2 ... 3 рази перевищують розрахункові, то припущення про нормальність розподілу необхідно піддати сумніву. Зробити на основі отриманих результатів висновки.

6. Визначити значимість відмінностей розбіжностей середніх значень двох решти наборів даних.

	Оцінюю можливу дисперсію узагальненог о набору даних за вказаною формулою	72,97305196
35		
	Розраховую t- коефіцієнт Стьюдента	0,143325047
36		

Рис.2.16

=КОРЕНЬ((B27^2*B39+C27^2*C39)/B38)

Рис.2.17 – формула дисперсії узагальненого набору даних

=ABS(B22-C22)/B35*КОРЕНЬ(1/B27+1/C27)

Рис.2.18 – формула *t* коефіцієнта Стьюдента

	Ступінь свободи для двох наборів	38
38		

Рис.2.19

=СЧЁТ(B2:B21;C2:C21)-2

Рис.2.20 – формула ступеня свободи для двох наборів разом

Табличне значення при 38 ступенях свободи дорівнює 0,028
 $0,143325 > 0,028$

Відмінності статистично не значимі, якщо отриманні значення перевершують табличні значення *t*-критерію двостороннього розподілу Стьюдента (ймовірність помилки не більше 0,025)

					<i>МММТ.420.001.001</i>	Арк.
						4
			Підпис	Дата		

7. Порівняти дисперсії двох наборів і перевірити значимість їх розбіжностей по F-розподілу.

37	Значимість розбіжностей двох наборів по F - розподілу	0,39581216

Рис.2.21

=F.ОБР(0,025;В39;С39)

Рис.2.22 – формула розбіжностей по F-розподілу

8. Якщо розбіжності по п. 6 і 7 виявляться незначними, то звести набори в один, визначити середнє значення, дисперсію, а також довірчий інтервал знаходження істинного значення середньої величини за формулою:

$$X_{ист} = X_{ср\ об'єдин} \pm t(P, k) \cdot \frac{S_{об'єдин}}{\sqrt{k}}, \quad (4.4)$$

$X_{ср\ об'єд}$ – середнє значення об'єднаного набору;

k – число ступенів свободи, рівне числу величин, включених в об'єднаний набір.

Якщо набори (при зазначеному рівні ймовірності помилки) неприпустимо об'єднувати, то за формулою (4.4), обліком відповідної зміни входять до неї величин $X_{ср}$, $Stak$, підрахувати довірчий інтервал знаходження дійсної величини середнього значення для кожного окремого набору.

39	Ступінь свободи для кожного набору	19	19
40	Середнє значення двох наборів разом	319,625	
41	Дисперсія двох наборів разом	10445,67628	
42	Довірчий інтервал знаходження істинного значення середньої величини	324,3105421	
43		314,9394579	

Рис.2.23

=СЧЁТ(B2:B21)-1

Рис.2.24 – формула ступеня свободи для кожного набору

=СРЗНАЧ(B2:C21)

Рис.2.25 – формула середнього значення двох наборів

=ДИСПА(B2:C21)

Рис.2.26 – формула дисперсії двох наборів

=B40+B37*B35/КОРЕНЬ(B38) =B40-B37*B35/КОРЕНЬ(B38)

Рис.2.27 – формула довірчого інтервалу знаходження істинного значення середньої величини

9. Розбити інтервал зміни величини X на піддіапазони. Визначити кількість даних потрапили в поддіапазон і середнє значення X_{cp} , що характеризують поддіапазон. Побудувати графік розподілу числа вимірів в кожному піддіапазоні від середньої величини X_{cp} .

44 | X_{cp} | 319,625

Рис.2.28 – середнє значення X_{cp} , що характеризують піддіапазон

=СРЗНАЧ(B42;B43)

Рис.2.29 – формула середнього значення X_{cp} , що характеризують піддіапазон

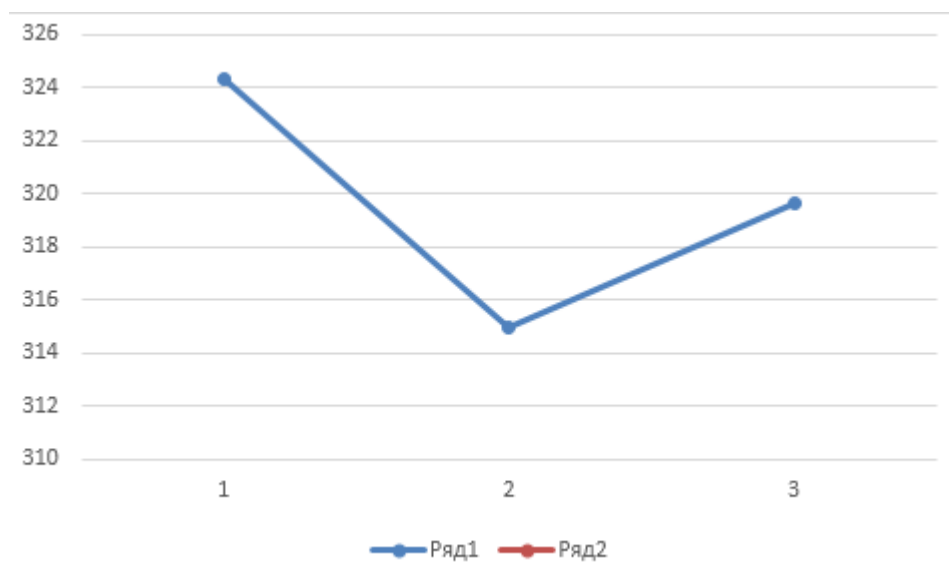

Рис.2.30 – графік розподілу числа вимірів в кожному піддіапазоні від середньої величини X_{cp} .

Висновок : на лабораторній роботі було освоєно принципи роботи зі статистичними функціями програми Microsoft Excel , вивчено принципи роботи електронних таблиць Microsoft Excel з експериментальними даними та освоєно методики прийняття рішень на основі отриманих статистичних показників.